

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Caroli Scribani E Societate Iesv Medicvs Religiosvs De Animorvm Morbis Et Cvrationibvs

Scribanius, Carolus

Antverpiæ, 1618

III. Ignoratio morboru[m] subditorum suorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46194](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46194)

CAPVT III.

*Ignoratio morborum subditorum
suorum.*

EX qua prouenit, vt aut malis adhibere remedia non possint, aut non adhibeant idonea, aut etiam contraria, plurimosque in variorum munium impositione, vltro, ignarique periculis obiiciant vocationis & animarum. nam quæ remedia in morborum ignoratione sperari possint, nisi fortuita, ægros plurimum perimentia? profutura nimirum, aut interemptura, prout fortuito casus tulerit.

Proficiscitur hæc in Superiore ignorantio è suorum neglectu, & ignaua quadam commissorum sibi cura, ex ingenti animi tepore, ac languore spiritus, è pusillanimitate & animi deiectione, & è quodam muneris sui frigore; dum res nec seriò tractat, nec zelo in eas fertur, & superficie quadam contentus, non descendit ad interiora; quasi satis sit præfuisse.

Nascitur non rarò eadem ex non ritè reddita conscientie ratione. fit hoc, cum minùs confidèter inferiores Superioribus sese aperiunt, vel quia duriores illos nacti sunt,

sunt, vel quia minùs secretos, vel quia laborum fugientes, & à quibus auxilia desperent.

Neque vltima ignorationis huius causa è varia Superiorum occupatione nascitur; vt cùm adeò grauibus, tamque variis distinentur, vt totos illos alia negotia occupent: quibus obruti, nec respirandi tempus habent, nec eis ratio suorum cognitioni incumbendi suppetit; cùm nimirum vel ordinariis concionibus vacant, vel toti scriptionibus inhaerent vel externorum saluti, consiliisq̃ue dandis obruuntur, vel in valetudine denique perpetua detinentur: quæ nisi in viros perpetuò sibi præsentibus, quiq̃ue oculos inter medias negotiorum aliarumq̃ue occupationum moles, in domesticos sibiq̃ue concreditos, intentos semper teneant, inciderint; periculum omnino est, ne densissima suorum ignoracione laborent.

Et quam curationem morbis suorum adhibebunt tales, quibus ipsa ægritudo, ægritudinumq̃ue causæ in solidum ignoratæ sunt? pericula, damnaq̃ue, & valida morborum incrementa veriùs metuenda sunt, quàm noxiorum à talibus mitigationes aut depulsiones sperandæ. Neque enim quicquam ignoracione morbi grauius,

uius, magisq̄ue meritò metuendum in curatione accidere potest, neque quod præfentiùs mortem acceleret.

Remedia.

VT in medico inualetudinem cognouisse propè curasse; ita ignorasse, ægrum propè peremisse est. Prima proinde omnis periti medici cura est, morbum, causas, incrementa, statum intellexisse: è quibus medicationis spem non magno negotio concipiat, periculaq̄ue depellat. neque sanè longè petenda remedia: quæ ferè cuique experto ad manum sunt. Mali cognitio difficillima est. Hanc qui consecutus fuerit, facilem sibi ad reliqua viam sternet. Idem vsu venire solet in animorū morbis, cognouisse propè curasse est, imò sola non rarò explicatione fugatur morbi, vt verè Cassian. *Ilico vt patefacta fuerit cognitatio maligna, marcescit.* Coll. 2. cap. 10. Nec difficile est Superiori viro humanarum rerum experto, cognita depellere, aut anteuertere quæ nouit mala: vt tota ferè curationis spes metusq̄ue à morbi cognitione aut ignoratione pendeat.

Hanc cognitionem partim seria longaq̄ue obseruatione suorum, partim aliorū denuntiationibus, partim ægri confessione

ne

ne discet Superior: nam & ipse intentum in omnem partem oculum habebit, mores, verba, socios, consuetudinem, propensionesque obseruabit, maximè recreationum tempore, videbitque in quæ se profundat, quorum familiaritate ac narrationibus delectetur. proniorène in cibum, potum, continentiam, mulierum consuetudinem, sæculi an religiosos mores, in fabulas aut serias piæ sũe sermocinationes. Ferè enim in illis in latentia peccatoribus vitia se ac virtutes produnt. index animi oratio est.

E sociis deinde maturioribus facillè reliquorum mores intelliget. neque enim in adeò mutuè innexo contubernio, latere diu bona malaque possunt: cum omnium plerumque oculis auribusque intima quæque obiiciantur. ad quæ si accedat ægri ipsius sincera, tamquàm patri ac medico resectio, nulla difficultate, cui-cunque etiam grauissimo occurri malo potest.

Prima proinde Superioris cura erit, suos paternis monitis factisque, ad malorum tempestatumque quibus premuntur ac iactantur nudas explicationes excitare: vt & aperire audeant, & patris verique ac condolentis medici manum experian-

tur.

tur. Semel enim amicam dexteram, maternaque in Superiore vbera experti, faciles prouique ad omnem ægritudinis confessionem decurrent. quod vbi Superior consecutus fuerit, ludus illi gubernatio erit: ingens enim ex hac mutua fiducia ostentatione amor nascitur. cum vix fieri possit, vt qui paternum in se Superioris animum senserit, non prono profusoque in ipsum pectore feratur. neque quidquam promptius est, quam ad illius medici opem confugere, à cuius benigna doctaque manu remedia accepimus. Patrem proinde se & medicum exhibeat Superior, & vltro fatentem, malaque sua ingenti fiducia explicantem inferiorem experietur, & facilem ad curationem viam reperiet: cum & obsequentem ægrum suum habeat, & mali vim magnitudinemque intelliget. Paterna proinde in omnes adhibenda sollicitudo, quam etiam subiti persentiscant, quo facilius morborum quibus iactantur genera, in Superioris, tanquam patris, ac benignissimæ matris ac medici, sinum deponant.

Maior autem in Superioribus paternorum affectuum ostentatio, si in eos fuerit, qui fidentiùs se suaque omnia, ægritudinumque genera aperuerint, occasionem

B caus-

causamque sinceræ refectionis reliquis præbebit.

Examīnanda etiam seriò constitutio inferiorum, quales antè fuerint, quales in præsentiarum sint, quos morbos aliquando passi, quæ medicamenta adhibita, quo successu.

Secreti demum infracta obseruatio, omnium eorum, quæ filiali à subditis affectu, apud Superiorem tanquam verum animarum parentem reposita sunt, plurimum hîc valebit. Dicitur non potest, quantum hæc res confidentiam excitet, pro-uocetque inferiores, ad vniuersos, quibus iactantur, morbos, cum quadam etiam animi voluptate relegendos.

CAPVT IV.

Ignoratio spiritualiter medendi.

EX qua quàm ingentia & meritò timenda mala proficiscantur, nemo paullo prudentior non videat. Nam quâuis magna pars speratæ valetudinis à morborum cognitione pendeat; curationis tamen ignoratio, medicamentorumque inscitia, inter prima ægrum perimentia adnumeranda sunt. qua qui tenetur, non rarò nocitura propinabit, exasperabit malum,